

Sài Gòn đời với đa số dân Sài Gòn chính hiểu không phải là "thành phố 10 mùa hoa", "thành phố mang tên Bác",

hay thành phố cay cú "tôi mất ngủ rồi nhỡ ngủ rồi đã mất tên" ...

Sài Gòn hiểu n lành hơn thỉ hiểu, và dân Sài Gòn vốn vốn thỉ hiểu với chính trị, nhỉ t là thỉ chính trị Salon vô bỉ hiểu hiểu thỉ hiểu tính thỉ c thỉ.

Dân Sài Gòn chính hiểu "con nai vàng" chỉ ng bao giờ gọi Sài Gòn là thành phố Hồ Chí Minh. Không nhỉ t thỉ t là vì lý do chính trị. Thỉ ng Tỉ thỉ ng Tèo trong mĩ t bà ngoỉ trăm năm vốn là thỉ ng Tỉ thỉ ng Tèo, bĩ t kĩ đĩ a vĩ xã hĩ cĩ a nó là gì. Tôi có nói chuyĩn với vài bĩn trĩ miĩn

Bà c m i sang M , nghe h dùng "thành ph H Chí Minh" đ nói đ n Sài Gòn, th y ng a ng a th nào y, dù tôi ch ng có lý do gì chính đáng.

Sài Gòn, dù trong th i bu i khó khăn nh t, v n nh m t cô ti u th đài các, đ ng đ nh đôi chút mà đ th ng thi t nhi u.

Nh c đ n Sài Gòn ng i ta hay nh c đ n m a, nh ng tôi i nh dai đ ng cái n ng gay g t c a Sài Gòn.

Nhà tôi m t con đ ng nh , tr a hè đ t cái "l ng dài vai r ng" xu ng n n g ch bông mát l m ng m b u tr i xanh ng t, gió nh hiu hiu, thì không có n i nào trên qu đ t này cho c m giác thanh bình h n.

" M t ngõ v ng xôn xao
N m trong lòng ph l n ..."

Khác v i Hà N i, không gian Sài Gòn r t thoáng, chí ít là cách đây h n 15 năm. Không gian c a m t bu i tr a hè hiu gió còn thoáng h n v n l n. Tôi luôn có c m giác mình có th bay b ng lên, thò tay v i c m mây b ng b nh trên ng i .

Tuy th , cái không gian y không bao gi làm ta c m th y l c l ng. Th nh tho ng nh ng ti ng rao c a ng i bán đ o nghe nao nao, cu n c bu i tr a hè thành m t mi ng b t bánh bèo tr ng phau v i ít đ u xanh, m hành, n c m m đ ng ng t l m.

T ve chai, bánh bao ch , chè đ u xanh b t báng n c đ a, k o kéo, tàu h , đ n mì gõ đ u có ngu i mang đ n t n c a. Có r t nhi u ti ng rao mà đ n bây gi tôi v n không hi u nghĩa, nh ng nghe cái cung nh c y thì bi t ngay là h bán cái gì.

Ng i Sài Gòn cũng thoáng nh không gian Sài Gòn v y ... Không đâu có th đ có nhi u b n, và b n không t i, nh i Sài Gòn. Không ch nào trên đ t Vi t Nam ng i ta s ng năng đ ng và

khoảng đät hän ở Sài Gòn.

Träc khi bàn chuyän " ngäi län" này, xin män phép quay läi chuyän thäng Tí thäng Täo.

Đäi väi mät thäng Täo Sài Gòn chính gäc con nhà näi thì Sài Gòn dĩ nhiên là " bä" hän mät buäi träa hè.

Sài Gòn là nhäng chiäu tä täp bäm chuông nhà ngäi ta, cho đän khi nghe chäi " D.M. täi bai con cái nhà ai mät đäi bäm chuông wäi dzäy" thì mäi chäu vät giò lên cä chaä.

Sài Gòn là các hä bäi Lao Đäng, Chi Lăng, Nguyän Bänh Khiêm, là mäy cä khoai mì nóng häi väi däa näo, là näc mía länh, là äc däch äc táng, là bän bi ca-de väi nhäng câu đäng dao khó hiäu nhä thän chú: " lang cang bäng đäi ăn tiän" . Nói sai hay nói thiäu mät chä là đánh nhau chí tä đä räi ngày mai läi cầu nhau chäi tiäp.

Sài Gòn là nhäng buäi täi cúp đän, tä häp ca hát hay väa häi häp väa thích thú nghe và kä chuyän ma nhä chính mät mình thäy häm qua.

Sài Gòn là nhäng con đäu làm đäi làm läi, treo thêm cä cái móc câu đä cät dây đäu khác; là đä häp quät thäi phù phù " đá bät xác" ; là chùm ruät chua ngät, nhäng cùi thäm, cóc äi ngäm cäm que cà rem " đa năng" không biät đã đäc dùng läi bao nhiêu län.

Län lên mät tí, Sài Gòn là cô bé häi häp chä thäng Täo hái cho cä cänh phäng vä ép làm bäm; là hàng đäp träi thäm vàng räc trên cao và đäi đät ä träng phä thông; là quán cà phê thäng buäi đón em vä.

Xin trích đän mät bài hát tôi viät đã lâu, đät tên (rät tä nhiên) là "Lâu Lâu" :

" Lâu lâu ngó i nhá hớ i xá a
Buổi trưa thảnh thơi hái trái me
Thảnh thơi leo, thảnh thơi làm thang ...

...
Lâu lâu ngó i nhá hớ i xá a
Phảnh phảnh cao mảy cũng trèo lên
Chỉ vì cô bé mọt tròn xoe, ... mọt tròn xoe"

Sài Gòn đáng yêu lắm! Nó đến gần và khoáng đạt, không bao giờ cần cái vãn vãn "màu mè ba lá hớ", không cần các suy nghĩ tẻ tẻ tôn ra vẻ triết gia hớ hênh ngớ ngẩn, để phải miệt mài khác quan đời.

Sài Gòn nhìn cuộc sống trong veo như cái không gian bao la, phóng khoáng đang bồng bồng nó hàng ngày.

Sài Gòn còn là thành phố của sự đời lập: giữa những biệt thự kín cổng cao tường và đám nhà chhut trên kênh hôi hám; giữa văn minh đô thị và những tiếng chửi thề; giữa sự ồn ào bồng bồng và không gian im lặng thanh thản. Nếu biết tận hưởng cuộc sống là sự đa dạng vô cùng của con người Sài Gòn. Để biết là họ không sống "nhờ đã tận hưởng được cuộc sống", mà luôn "sống như chưa được cuộc sống bao giờ".

Đến mình sau các hàng bông giấy, dây thừng tiên chói mắt, là những ngôi biệt thự lúc nào cũng kín cổng. Không ai biết những người sống trong đó làm gì, là ai, và cũng chẳng ai thèm quan tâm ... ngoài trừ bọn thanh thiếu niên Tèo.

Bọn nhóc chúng tôi thường có rất nhiều các truyện thuyết về những người sống trong mấy ngôi nhà này.

Đầu ngõ nhà tôi cách đây khoảng 20 năm có một ngôi nhà nhỏ, chỉ hơi khác là hai cánh cửa sắt to đùng lộ ra thóp lè tè. Mẹ tôi chiụ có một anh chàng vác ghế đầu cao ngó i tì tay lên cửa trông ra đường. Gã chẳng bao giờ có râu cứt tóc. Mặc dù những chiụ rờ rờ xóa bớt phần nào sự quái, bọn tôi vẫn chẳng dám đến gần gã. Nhưng ta có rất nhiều "lý thuyết" khác nhau về gã: nào là người yêu bỏ đi Mẹ, bọn công an lấy mất gia tài, vân vân và vân vân. Cuối cùng hình như họ

chị giở điển để trở n nghĩa v quân s, đến khi hết tu i ng i ta th y h n c o râu, c t tóc ng n ch ngày xu t c nh.

Dù gì thì gì, nh ng ngôi bi t th v n là ngu n c m h ng vô t n cho hàng t câu chuy n mê li rừng r n b n tôi truy n mi ng m i t i cúp đi n.

Ch cách nh ng tòa lâu đài y vài trăm mét là m t xóm lao đ ng nghèo v i nh ng " truy n thuy t" ki u khác h n: truy n thuy t v các "anh hùng" du đă ng nh trong ti u thuy t Duyên Anh. Có l n m t trong nh ng anh hùng n i ti ng nh t " xóm Chùa" mang dao đ ng gi a ngã Năm thách đ u công an ph ng. Cu i cùng m t anh công an nh y vào đánh tay đôi v i h n và bu c ph i dùng súng h h n.

Đi thêm kho ng trăm mét n a là đ n con r ch thúi h n c u tiêu công c ng i Đ i H c Bách Khoa t l n. V y mà tôi v n t ng đi câu cá b ng, v t trùng ch v i lữ b n. Câu c ngày đ c 2 con cá nh h n ngón tay út. Ch có trùng ch là l n nào cũng v t đ c r t nhi u, làm m y con cá Tàu nhà tôi ăn sinh b ng b i l c lè kéo theo dây phân dài c th c.

" Xóm" tôi có khá nhi u nhà có piano. Chi u chi u nghe lữ nh t p t Methode Rose, Hannon đ n Classic 3, t sòn đồ sòn đ n Tempest. L n vào trong đó luôn là ti ng ch i th c a bà T nhà bên c nh. Có l ch ng có món " xí quách" nào ... xí quách h n s pha t p c a hai lo i âm thanh i

Bu i chi u i Sài Gòn đ i l p h n v i bu i tr a yên tĩnh. D ng nh cái diu đ u c a n ng m làm ng i ta có nhi u năng l ng h n. Chí ít là bà T lúc nào cũng có th a năng l ng vào bu i chi u. Bà ch i t ông T t i th ng con m t đ Ông T thì ch ng nói l i nhi u l i tr khi m i nh u xong. Chai r u đ gò đen (ch h ng ph i ng) vác dao b a c i dí vào c bà v to béo, gã con trai thì v a can v a ... đ c luôn ông già, trong lúc đó ti ng Tempest v n vang vang ng t quăng.

Đi m l (!?) nh t là ti ng Tempest vài năm sau bi n m t, còn v ch ng ông bà T v n s ng "vui v i nhau nh th ...

Tính đến lúc này Sài Gòn rõ nét nhất là vào buổi tối. Người ta đã viết rất nhiều về "Hòn Ngọc Viễn Đông" và tính phân chia giai cấp khốc nghiệt của nó. Đó là trước 75. Sau ngày 30 tháng 4, cái danh hiệu Hòn Ngọc Viễn Đông bỏ Bangkok cũng mất, nhưng tính đến lúc này Sài Gòn chẳng ai chấp nhận.

Sài Gòn không bao giờ ngủ. Khoảng 9, 10 giờ đêm là các vũ trường bắt đầu hoạt động. Bên con nhà giàu thì trên hồ dream, LA, su 100, quần xù, váy cao, phóng vu vu qua các đường Nguyễn Huệ, Đường Khmer, Hàm Nghi ... sau đó viết đi mấy cái Discoteques vang bóng một thời như Thái Sơn, Cadillac, Queen Bees, ... (nay thì Thái Sơn không còn nữa)

Phong trào đua xe thì Sài Gòn luôn đi đầu. Thưa bạn có nhiều xe gắn máy thì bạn choai choai đã bị người đi xe đạp mất bánh xoay vòng vòng hàng đêm trước nhà hát lớn. Đến khi có xe gắn máy nhiều rồi thì cái "Bò Câu Trứng" cũng chẳng bắt ai ngán. Hôm nào bạn đi xem xe thì mất cả chân gà rút xương Hàm Nghi là lấy xe ra cái rạp.

Khuya hôm nào thì gái "Ca Ve" tràn vào các quán cơm tấm, mì xe để "đá đèn" (ăn đêm). Bên "dân què y" bao gồm lũ nhóc mới lớn lớn dân giang hồ thì thi thoảng cũng tham gia đá đèn la hét đến 3, 4 giờ sáng.

Cùng khi đó các em nhóc bán vé số cũng hoạt động rất tích cực. May mà vài người dân chài trúng quố nó mua một chiếc thì ngày mai không phải lo tiền ăn. Cậu chủ nhìn bình, thấy người bình thì vác đàn hát "Phố Đêm", cay đắng xin tiền người của lũ nhóc mới bùng ra số của bao giờ hiệu hai chữ "mất mát" nghĩa là gì.

Đến 3, 4 giờ sáng, khi lũ dân chài đã hoàn toàn mất hết lũ lười ra về, thì dân lao động bắt đầu mất ngày mới. Xích lô, ba gác chở rau thối ra chợ bán. Các lò bánh mì bắt đầu xay bột trét bột nướng bánh thơm ngon. Mấy chỗ bán cà phê vỉa hè cũng bắt đầu đun nước, pha cà phê viết cho gã xích lô mới tỉnh ngủ mới vỉa hè như một vỉa hè mới viết a tán tỉnh.

Mùi mồ hôi lớn với mùi bắp, mùi men, mùi khói SU 100 đến bên, lớn với mùi không khí ẩm ướt tinh sống to ra "mùi Sài Gòn" buổi sáng ở các khu phố chờ rất đặc trưng.

Dân Sài Gòn "quái chiêu" lắm, lúc nào cũng than thiêu u phiền, nhưng không sống tận tận bao giờ! Họ hào hiệp với bạn thân và bè bạn; và họ luôn tìm kiếm cách kiếm tiền. Nhưng người bạn tôi rõ ràng dân Nam Bộ kiếm tiền thiên nhiên lâu đời, sống hôm nay khi lo ngày mai, nên họ sống rõ ràng rồi họ dân miền Trung và miền Bắc.

Có lẽ đúng. Nhưng còn cái gì đó họ nhận ra! Khi ăn xài "xả láng sáng dầy sẫm", dù nghèo rồi thì cũng ăn, dẫu họ ăn vào máu của dân Sài Gòn, ăn vào không khí họ thở hàng ngày, ăn vào cái văn hóa họ là con cháu của họ. Dĩ nhiên để ăn xài thì phải ưu tiên phải kiếm ra tiền.

Kiếm tiền thì có lẽ không đâu có nhiều cách như Sài Gòn. Trong thời còn ăn bo bo, gạo thì đắt lắm, thời dân Hà Nội còn ganh nhau tận cùng cái khung Chiếu Thợ, lập Phụng Hoàng, họ phải ăn cái đồ ăn "tiêu chuẩn", thì dân Sài Gòn đã bắt đầu nuôi heo lùn, quăn thuố c lá Lợn Sợ pha lá dĩa, làm pháo giầy, bán thuố c Tây "bắt nắng" dầy ngoài chợ ... hiện nhiên mặt phố là do họ xa "trung tâm", nhưng phố chính là do dân Sài Gòn sống rồi "năng động".

Nhưng năm 79, 80 mà thấy anh nào bắt cóc kóp sách, mặt mũi lắm lét ... chớ Nguyễn Hữu Cù thì bắt ngay là họ buôn thuố c Tây. Sau khi chốt thuố c Tây bắt dầy thì đồ ăn Nguyễn Hữu Cù biến thành cái chợ trời đầu tiên của Sài Gòn sau 75. Ôi thôi thì quăn zin áo pun, đồ Mỏ lùn đồ chớ Lùn, bắt dầy Liên Xô dầy Gò Vấp, ... ở Sài Gòn cái gì bán được là có người bán. Đồ ăn hồng mà mua được dầy xỏ nỏ mà không quen bắt hay hiện bắt. Nhưng người ta thì là "rảnh" nhứt bắt lùa mà vẫn còn hí hửng. Đó là chợ nói đến giá cả trời ơi. Tôi thấy họ ai cũng bán hết thì họ ai ra mà mua? Tiền đâu ra mà mua? Thế mà chợ lúc nào cũng đông. Đúng là Sài Gòn!

Nếu không thích cớ như chớ búa "gợn mồm" thì người ta quăn thuố c lá, nuôi heo với cớ mồm canh cớ pha cá m lùn ngay trong nhà. Chuồng heo phải lau rửa ít nhứt mặt ngày hai lần, sạch thì ít, mà sạch công an phát hiện thì nhiều. Lái heo bắt rồi sáng đã mang xe ba gác đến chợ. Bắt lái heo lùn giết heo còn giữ họ công nhân chuyên nuôi heo ở Cù Tre sau này. Chích đến con heo chớ kêu cái "éc" là chốt ngo o tồ te, xả làm bắt mồm phút, sáng hôm sau bà con có thể heo tồ i bán chợ.

Khi xí nghĩ phải đá Sài Gòn chớ ra đời thì nhà nhà làm đá, người người bán nỏ đá. "Cho con 2 cớ đi dầy!" là câu của miêng trả hè của dân Sài Gòn. Tiền đến thì với dầy cớ của cớ với phải có tiêu chuẩn. Mua cớ cái tồ lữ chuyên làm đá bắt mồm tháng cho các quán cà phê với hè cũng chớ tiền ăn trả cho gia đình là giữ.

Ngäi ta còn buồn cä nhäng thä täng chäng nhä chäng cäng mäi mua vào thäi đä nhä phä mai Liên Xô thäi hoäc, bánh käo Vinabico, räu XO pha räu läa, näc lä và cän...

Đäng giäa và cuäi thäp niên 80 thì cä häi kiäm tiän còn nhiäu gäp bä Sinh viên häc sinh nghèo thì đi däy thêm, quen biät hän tí näa thì đánh hàng Viän Däng, hàng Đông Âu, buôn thuäc lá Campuchia, mua bán xe gän máy kiäm vài chä đän "ghä" đi chäi đä nhä bän. Bän Tèo kinh doanh còn buồn cä đät đäi, làm xây đäng kiän tiän tä khi còn chäa ra träng. Không nhät thiät phäi chúäi đäu vào häc kiäm suät đi Tä Säng cái đä, ngày mai là chuyän cäa täng lại!

Kä cä các thäy däy luyän thi đäi häc cũng biät làm ăn ra trò: xây thêm nhà mä läp häc, có cä läp häc máy länh cho con nhà giàu häc riêng mät läp năm bäy đäa. Các thäy näi tiäng rät biät marketing, däy cä läp giäi läy tiän ít đä bän nó thi thä khoa mang danh tiäng cho thäy, chia läp ra làm cä chä cäng täng trình đä

Các chä các cô khéo tay thì làm bánh, làm hoa giä, pha näc hoa bán đäy đäng Đäng Khäi, làm kem đäa, kem chuäi tăng thu nhäp gia đình.

Đäng täng dân Sài Gòn chä lo làm ăn không đäc sách. Sài Gòn có vài trăm tiäm sách cũ mà dân nghiän sách nhän mät. Tä sách Giäi Tích Hàm cäa Lê Häi Châu, sách Tuäi Hoa träc 75, chäng Kim Dung, đän hình änh sách báo khiäu däm cäa Mä, HongKong hay báo Toán Häc Tuäi Trä, Kvant đäu có cä.

Nhân chuyän buôn thuäc, tôi có thäng bän đi Tây Ninh buôn 2 cây thuäc Zet bä bät täch thu luôn cä cái xe dream. Rä là ngu! Thäng cu phá phách kinh khäng, nhäng cũng vui tính ra phät. Có län ngäi uäng cà phê hän bäo cô bán hàng: "Liên äi cho anh män säi däy thun." - "Chi dzäy anh?" , Liên hä Nó bäo: "đä anh thät äng đän tinh" . Cô bé mät đä lä không biät có bä cái gì vào ly cà phê cäa nó không.

Sài Gòn là thä đäy, muôn ngäi muôn mät, đä đäng vô cùng!

Dù phän nào bä cuäc säng sôi näi cuän trôi, Sài Gòn vän có nhiäu thäng Tèo mäng mä làm thä

viết truyện dâm thối ng không t : làm ăn tay phải, vẫn nghề tay trái. Hình như con Thơm cái Thơm hàng mẹ già đi p không bao giờ phai nhạt trong mắt bạn Tèo Sài Gòn.

Tôi vẫn còn nhớ Tèo Nguyễn Nhật Ánh với "cô gái đến từ hôm qua" , " còn chút gì để nhớ " , " truyện ngắn tích dành cho người lớn " ...

" Lòng em nhớ chi lắm lá khoai
Đã bao nhiêu năm ra ngoài bấy nhiêu ..."

Hay Tèo Bùi Chí Vinh:
" Cô gái ơi anh nhớ em,
Nhớ con nít nhớ cà rem với mà
Nhớ con dâm trộm đi xa,
Lâu lâu lại nhớ quê nhà gáy chim
Con dâm thối ng gáy mất hồn,
Còn anh gáy hát ... mất thối con trai, ..."

Đến đây tôi chợt nhận ra rằng viết về "mất thối để nhớ" , về những kỷ niệm êm đềm của tuổi thơ thì rất dễ , dễ đến mức cái thơ ng vẫn dễ dàng viết chót nhót tôi cũng "xì nhò" được vài dòng.

Khi viết cái gì ít vô thối ng vô phốt hơn mất chút thì phải bắt đầu nhìn trước ngó sau, câu chữ trúc trắc, ý vẫn tràn ngập sự hiêu sai hiêu lệch, lại phải tránh chính tả chính em ...

Tôi đã nhớ những ngày này vì câu chuyện đã nhạt dần đi, cái hào hứng ban đầu của bạn để viết cũng không còn nồng nhiệt nữa. Thế những chuyện thơ để lại trong lòng bạn để viết truyện về mất Sài Gòn với 2 cây thuốc Zet, tôi lại phải tìm cách khác để kể thúc. Chắc sự rằng cũng chuyện khá hơn 2 cây thuốc Zet là mất

Nếu phải so sánh Sài Gòn với Hà Nội chăng nữa, thì ta có thể so sánh ngay hai loại của hai xã . Ở đảo Hà Nội thơ m long, ngọt ngào, ruốt để tởm rất đẹp, những cùi mềng, hát to, với a khó nhá với a chớ nhớ mất tí là hát. Ở Sài Gòn to hơn nôm tay, cùi dày, không ngọt và thơ m nh

đào nhäng giòn tan, cän mät miäng là mát läm, läi có thä chia cho nhiäu ngäi ăn, chäm muäi tä nghe qua là chäy näc miäng.

Con gái Sài Gòn cũng väy, nghe qua là chäy näc miäng.

Con gái Sài Gòn dä thäng läm! Hä có cái nhìn trong träo vä cuäc säng, läi chäng giän dai vùng väng vô lý bao giờ. Đi đón trä thì: "anh đä em chä näy gì đó coi có đäc hông? Ghét đä sä luôn hà!" Cäng väi mät cái läm, hai cái nguýt thì bän Tèo Sài Gòn häi hän quá cä 2 tháng sau mäi ... trä län näa.

Con gái Sài Gòn còn biät ăn mäc, đi đäng, nhät näc. Tiän có thä thiäu chä phong cách tiäu thä thì chäng thiäu bao giờ. Tiäu thä Sài Gòn không än näo mè nheo, mà phóng xe väo väo đäng tìm Tèo.

Giäng gái Sài Gòn thì ngät hän mäa läu. Cái câu " häng chäu đâu" mà nghe dân xä khác nói thì ngäa lä nhänh, nghe con gái Sài Gòn nói thì bän Tèo Sài Gòn nhä bong bóng xì häi, biäu cái gì cũng nghe räo träu. Con gái Sài Gòn läng män chäng kém ai, nhäng cũng rät thäc tä. "Đäc thì đäc häng đäc thì thôi, làm chi mà dzä dzäy!"

Sài Gòn là väy đó, ít nhät là tä cái nhìn cäa Tèo tôi. Sài Gòn dä thäng khôn tä, khoáng đät và bao dung, räng rãi và hào phóng. Ngäi Sài Gòn säng nhanh nhät näc, không sä cái mäi, ghét cái läi thäi, säng rät thäc tä.

Còn tiäu nhiäu đä tài thú vä vä Sài Gòn mà tôi không muän đä cäp vì läi i là chính: cuäc säng sinh viên häc sinh Sài Gòn, các trò ma mänh " của ghä " cäa bän Tèo Sài Gòn, con trai Sài Gòn, bän bè Sài Gòn, ...

Tôi đã nghe rät nhiäu nhäng läi nhän xét kiäu vä đäa cä näm: con trai Sài Gòn thä này, con gái Sài Gòn thä kia, dân Sài Gòn thä nä ... Càng nghe càng thäy buän cäi vì đa sä nhäng ngäi nói mäy câu đó chäa bao giờ thät sä säng ä Sài Gòn.

Không hi u có ai đó đ c bài này xong thì có thay đ i cái n cái kia trong nh n th c c a h không? Hy v ng nh nhoi c a tôi là nh ng thay đ i, n u có, là theo h ng t t h n.

Riêng tôi thì tôi v n nh day d t cái ngõ nh xôn xao y ...